

Hälso- och sjukvårdsnämnden

2019-04-03

HSN 249-2019

2019-02-18

U2018/04684/UF

Utbildningsdepartementet

Remissyttrande. Att bli förstådd och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018_83)(342965) (0). Remissyttrande

I Sverige finns cirka 6 000 kontakttolkar (språktolkar), varav ca 25 procent är auktoriserade. Av dessa är endast 2 procent auktoriserade sjukvårdstolkar. Det finns inte någon säker siffra på hur många av dessa tolkar som är verksamma. Enligt Tolksericerådet, som är en branschorganisation, är antalet aktiva tolkar uppskattningsvis 2 500 - 4 000 stycken. Generellt sker cirka 80 procent av all tolkning på plats och cirka 20 procent på distans, huvudsakligen telefontolkning där distanstolkningen ökar i takt med ny teknik.

Inom Region Västerbotten är det i stället 80 procent telefontolkning och endast 20 procent på-plats-tolkning. Verksamheter inom primärvård, sjukhusvård och tandvård nyttjar kontakttolkning. Vanliga språk som tolkas i Västerbotten är arabiska, dari, somaliska, tigrinja, persiska, ryska, sorani och pashto.

Enligt kammarkollegiet finns endast 2 procent av de auktoriserade tolkarna i de fyra nordligaste länen, vilket motsvarar 17 personer. Nio av dessa tolkar är bosatta inom Västerbottens län och tolkar i persiska (2), arabiska, tigrinska, franska, tyska, engelska, italienska och nordsamiska. Vid övervägande delen av alla tolktillfällen, 62 procent, har det varit tolkar som saknar formell grundutbildning eller auktorisation.

Av totalt cirka 25 000 tillfällen då Region Västerbotten anlitat kontakttolk 2017 har tolkföretagen kunnat erbjuda tolk-på-plats endast vid var tionde beställning (2 527 tillfällen). Huvuddelen har varit telefontolkning, även då beställaren önskat tolk-på-plats. Distans-tolkning via bild och ljud har i det närmaste varit obefintlig. Synpunkter på telefontolkning är att sekretessen ibland är bristfälligt då en del tolkar inte sitter avskilt och att vissa tolkar inte är professionella i bemötande och tolkning.

Region Västerbotten välkomnar därför betänkandet Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk och lämnar följande synpunkter på några av utredningens förslag:

- a) Att staten finansierar färre utbildningsvägar till tolk, men ökar den samlade kapaciteten är positivt. Det är viktigt att någon/några av utbildningarna förläggs till något av de fyra nordligaste länen.
- b) Det är positivt att staten för register över alla utbildade språktolkar, inte enbart de som är auktoriserade.
- c) Förslag om en ny tolklag som gör att regelverk, kvalitetssäkring och tillsyn utvecklas gentemot tolkar och förmedlingsorgan är positivt för både tolkanvändare och tolkar.
- d) Offentlig sektor behöver samverka, koordinera och använda befintliga tolkresurser mer flexibelt och effektivt. Det skulle möjliggöra egna tolkresurser, möjliggöra ökad kvalitet och samhällsnytta samt höja statusen på yrket.

2019-04-03

REGION VÄSTERBOTTEN
Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Anna-Lena Danielsson
Ordförande

Brita Winsa
Hälsa- och sjukvårdsdirektör